

Warszawa, dnia 23 grudnia 2016 r.

Poz. 2138

USTAWA

z dnia 16 listopada 2016 r.

o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1534) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3:
  - a) w ust. 3 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) Wojska Obrony Terytorialnej.”;
  - b) ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. Dowódcami rodzajów Sił Zbrojnych są Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych, zwany dalej „Dowódcą Generalnym”, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych, zwany dalej „Dowódcą Operacyjnym”, i Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej.”;
- 2) w art. 11a w ust. 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) podporządkowanych Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej.”;
- 3) po art. 11b dodaje się art. 11c w brzmieniu:

„Art. 11c. 1. Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej jest właściwy w zakresie dowodzenia jednostkami wojskowymi i związkami organizacyjnymi Wojsk Obrony Terytorialnej.

2. Do zakresu działania Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej należy w szczególności:

  - 1) realizacja programów rozwoju Sił Zbrojnych;
  - 2) planowanie, organizowanie i prowadzenie szkolenia podległych jednostek wojskowych i związków organizacyjnych;

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych, ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach, ustawę z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy, ustawę z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium, ustawę z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy, ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, ustawę z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową, ustawę z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej.

- 3) planowanie oraz organizowanie mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia oraz użycia Wojsk Obrony Terytorialnej;
- 4) przygotowanie sił i środków Wojsk Obrony Terytorialnej do działań bojowych;
- 5) wykonywanie zadań związanych z udziałem oddziałów i pododdziałów Wojsk Obrony Terytorialnej w zwalczaniu klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków, ochrony mienia, akcjach poszukiwawczych oraz ratowania lub ochrony zdrowia i życia ludzkiego, a także udziału w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego;
- 6) współpraca z innymi organami i podmiotami w sprawach związanych z obronnością państwa;
- 7) zarządzanie i przeprowadzanie kontroli podległych jednostek wojskowych i związków organizacyjnych na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092).

3. Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej wykonuje swoje zadania przy pomocy Dowództwa Wojsk Obrony Terytorialnej.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, szczegółowy zakres działania, siedzibę i strukturę organizacyjną Dowództwa Wojsk Obrony Terytorialnej.”;

- 4) w art. 13c w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) zarządzanie wydzielonymi siłami inżynierii wojskowej i obrony przed bronią masowego rażenia;”;

- 5) w art. 14:

- a) w ust. 3:

– pkt 5a otrzymuje brzmienie:

„5a) koordynacji czynności realizowanych w ramach gromadzenia zasobów osobowych na potrzeby uzupełnienia mobilizacyjnego Sił Zbrojnych oraz Narodowych Sił Rezerwowych i w czasie wojny;”;

– pkt 5d otrzymuje brzmienie:

„5d) organizowania szkoleń lub kursów dla żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe oraz żołnierzy pełniących terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie w celu nabywania przez nich kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych, w tym wykorzystując również współpracę z pracodawcami zatrudniającymi tych żołnierzy;”;

- b) w ust. 4 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) realizacji czynności w ramach gromadzenia zasobów osobowych na potrzeby uzupełnienia mobilizacyjnego Sił Zbrojnych i w czasie wojny;”;

- 6) w art. 29 ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. W czasie pokoju nie kieruje się do wojskowej komisji lekarskiej osoby, wobec której wydano ostateczne orzeczenie ustalające kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej E.”;

- 7) w art. 30a w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) kategoria D – niezdolny do czynnej służby wojskowej, o której mowa w pkt 1, w czasie pokoju, z wyjątkiem niektórych stanowisk służbowych przeznaczonych dla terytorialnej służby wojskowej;”;

- 8) w art. 32 ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny obowiązek stawienia się do kwalifikacji wojskowej osób, które w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej osiemnaście lat życia, trwający do końca roku kalendarzowego, w którym te osoby kończą pięćdziesiąt pięć lat życia, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, zagrożenie zewnętrznego i wewnętrznego bezpieczeństwa państwa oraz wskazując granice wieku osób, których ten obowiązek dotyczy.”;

- 9) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. Osoby, które podlegały obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej i z jakichkolwiek powodów nie stawiały się do niej, są obowiązane zgłosić się do wojskowego komendanta uzupełnień właściwego ze względu na ich miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony. Obowiązek ten trwa do czasu ukończenia pięćdziesięciu pięciu lat życia, a w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny – do czasu ukończenia sześćdziesięciu lat życia.”;

- 10) w art. 39 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej nie udziela się osobie powołanej do terytorialnej służby wojskowej.”;

11) w art. 44a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobę powoływaną do czynnej służby wojskowej, z wyłączeniem służby, o której mowa w art. 59 ust. 1 pkt 7, oraz żołnierza rezerwy, który złożył wniosek o zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, wojskowy komendant uzupełnień kieruje do wojskowej pracowni psychologicznej na badania psychologiczne w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do pełnienia czynnej służby wojskowej na stanowisku wymagającym szczególnych predyspozycji psychofizycznych.”;

12) w art. 46 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i niepowołane do jej odbycia w ciągu osiemnastu miesięcy od dnia stawienia się do kwalifikacji wojskowej albo od dnia zgłoszenia się do wojskowego komendanta uzupełnień w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony w przypadku, o którym mowa w art. 34, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu tego okresu, z zastrzeżeniem art. 47a ust. 3, art. 93 ust. 2a i art. 98l.”;

13) po art. 49 dodaje się art. 49a w brzmieniu:

„Art. 49a. 1. Jednolitą ewidencję żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, w tym żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, oraz pracowników jednostek wojskowych i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej i przez niego nadzorowanych oraz komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej, zwaną dalej „jednolitą ewidencją”, prowadzą:

- 1) Minister Obrony Narodowej;
- 2) szef komórki organizacyjnej właściwej w sprawach kadr;
- 3) szef komórki organizacyjnej właściwej w sprawach zarządzania zasobami osobowymi;
- 4) szef komórki organizacyjnej właściwej w sprawach pracowniczych;
- 5) organ właściwy do wyznaczania na stanowiska służbowe;
- 6) organ właściwy do zawierania umów o pracę;
- 7) szef wojewódzkiego sztabu wojskowego;
- 8) dowódca jednostki wojskowej i jego przełożeni;
- 9) wojskowy komendant uzupełnień.

2. W jednolitej ewidencji mogą być gromadzone i przetwarzane następujące dane:

- 1) imię lub imiona oraz nazwisko, w tym nazwisko rodowe, oraz nazwiska i imiona poprzednie;
- 2) data i miejsce urodzenia;
- 3) numer PESEL;
- 4) imiona i nazwiska rodowe rodziców;
- 5) stan cywilny i rodzinny, w tym imiona i nazwiska oraz daty urodzenia małżonka i dzieci;
- 6) obywatelstwo;
- 7) płeć;
- 8) rodzaj, seria i numer dowodu tożsamości;
- 9) miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące oraz adres do korespondencji, a także adres najbliższej rodziny;
- 10) dotyczące wykształcenia i kwalifikacji;
- 11) stopień wojskowy, specjalność wojskowa, klasa kwalifikacyjna, korpus osobowy i grupa osobowa;
- 12) dotyczące przebiegu czynnej służby wojskowej i pracy;
- 13) dotyczące prawomocnych orzeczeń w sprawach karnych, w sprawach o wykroczenia oraz w postępowaniu administracyjnym lub dyscyplinarnym, a także odpowiedzialności zawodowej;
- 14) dotyczące stanu zdrowia;
- 15) dotyczące uposażeń lub wynagrodzeń i wyróżnień.

3. Jednolita ewidencja jest prowadzona w formie elektronicznej.

4. Przetwarzanie danych osobowych zgromadzonych w jednolitej ewidencji może odbywać się bez wiedzy i zgody osoby, której te dane dotyczą.

5. Do jednolitej ewidencji stosuje się odpowiednio przepisy art. 49 ust. 1c, 1d pkt 1–4, 6 i 7 oraz ust. 1e, 1f, 2 i 2e.

6. Jednolitą ewidencję aktualizuje się niezwłocznie.

7. Żołnierz lub pracownik informuje dowódcę jednostki wojskowej, w której pełni służbę lub jest zatrudniony, o zmianach danych gromadzonych i przetwarzanych w jednolitej ewidencji i przedstawia dokumenty potwierdzające te zmiany.

8. Jednolitą ewidencję prowadzi się do dnia zwolnienia żołnierza z czynnej służby wojskowej lub wygaśnięcia stosunku służbowego służby wojskowej oraz rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy pracownika.

9. Dane gromadzone i przetwarzane w jednolitej ewidencji przechowuje się przez okres 10 lat od dnia, o którym mowa w ust. 8.

10. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 9, dane gromadzone i przetwarzane w jednolitej ewidencji usuwa niezwłocznie komisja powołana przez Ministra Obrony Narodowej. Z czynności komisji sporządza się protokół zawierający wykaz osób, których dane zostały usunięte.”;

14) w art. 53:

a) w ust. 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W przypadku żołnierzy pełniących terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie oraz osób, którym nadano przydział kryzysowy, przydział mobilizacyjny lub pracowniczy przydział mobilizacyjny, obowiązek ten może zostać spełniony przez zgłoszenie zmian dowódcy jednostki wojskowej, w której pełnią służbę lub do której nadano przydział.”;

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Żołnierze pełniący terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie mają również obowiązek powiadamiania dowódcy jednostki wojskowej, w której pełnią służbę, w sposób ustalony z tym dowódcą, o aktualnym adresie korespondencyjnym lub sposobie ich zawiadomiania o sprawach związanych z tą służbą, w tym w przypadku wystąpienia obowiązku ich stawienia się do służby pełnionej rotacyjnie.”;

15) w art. 55 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) pełnieniu terytorialnej służby wojskowej przez żołnierzy;”;

16) po art. 55a dodaje się art. 55b w brzmieniu:

„Art. 55b. Równoznaczne ze spełnianiem obowiązku zasadniczej służby wojskowej przez osoby podlegające obowiązkowi jej odbycia jest pełnienie terytorialnej służby wojskowej w Wojskach Obrony Terytorialnej przez okres i na warunkach, o których mowa w art. 98l.”;

17) w art. 58:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obowiązkowi służby wojskowej, w zakresie określonym w niniejszej ustawie, podlegają obywatele polscy, począwszy od dnia, w którym kończą osiemnaście lat życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą pięćdziesiąt pięć lat życia, a posiadający stopień podoficerski lub oficerski – sześćdziesiąt trzy lata życia.”;

b) ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. W przypadku kobiet, które złożyły wniosek o zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych lub zawarły taki kontrakt, lub pozostających na przydziale kryzysowym i wykonujących obowiązki w ramach Narodowych Sił Rezerwowych albo które złożyły wniosek o powołanie do służby przygotowawczej lub do terytorialnej służby wojskowej albo które pełnią terytorialną służbę wojskową, obowiązek służby wojskowej ulega zawieszeniu na okres ciąży oraz w okresie sześciu miesięcy po porodzie.”;

c) uchyla się ust. 4;

18) art. 59 otrzymuje brzmienie:

„Art. 59. 1. Żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, w rozumieniu niniejszej ustawy, są osoby, które odbywają lub pełnią następujące jej rodzaje:

- 1) zasadniczą służbę wojskową;
- 2) przeszkolenie wojskowe;
- 3) terytorialną służbę wojskową;
- 4) ćwiczenia wojskowe;
- 5) służbę przygotowawczą;
- 6) okresową służbę wojskową;
- 7) służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

2. Żołnierzy w czynnej służbie wojskowej dzieli się na:

- 1) korpus oficerów, do którego zalicza się:
  - a) oficerów młodszych,
  - b) oficerów starszych,
  - c) generałów i admirałów;
- 2) korpus podoficerów, do którego zalicza się:
  - a) podoficerów młodszych,
  - b) podoficerów,
  - c) podoficerów starszych;
- 3) korpus szeregowych.

3. Korpusy oficerów, podoficerów i szeregowych dzielą się na korpusy osobowe. Korpusy osobowe dzielą się na grupy osobowe, w których występuje podział na specjalności wojskowe.

4. Żołnierza w czynnej służbie wojskowej dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę, zalicza do określonego korpusu osobowego, grupy osobowej i specjalności wojskowej i stwierdza ten fakt w rozkazie dziennym.

5. Żołnierz w czynnej służbie wojskowej może być przeniesiony do innego korpusu osobowego, innej grupy osobowej lub innej specjalności wojskowej przez dowódcę jednostki wojskowej w przypadku wyznaczenia na inne stanowisko służbowe lub zmiany tego korpusu osobowego, grupy osobowej lub specjalności wojskowej na zajmowanym stanowisku służbowym.

6. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi korpusy osobowe, ustala ich podział na grupy osobowe i specjalności wojskowe, zapewniając zaspokojenie potrzeb Sił Zbrojnych.”;

19) w art. 59a po ust. 1b dodaje się ust. 1c w brzmieniu:

„1c. Przydziałów mobilizacyjnych nie nadaje się osobom, które są reklamowane od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, oraz osobom, którym zawieszono obowiązek służby wojskowej.”;

20) w art. 60:

a) w ust. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Zorganizowanie doręczania i doręczanie kart powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych przeprowadzanych w trybie natychmiastowego stawiennictwa, okresowej służby wojskowej pełnionej w trybie natychmiastowego stawiennictwa oraz do czynnej służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, a także wezwań do pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie w trybie natychmiastowego stawiennictwa należy:”;

b) po ust. 8a dodaje się ust. 8aa w brzmieniu:

„8aa. Wezwanie żołnierzy pełniących terytorialną służbę wojskową do stawienia się w trybie natychmiastowego stawiennictwa do pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie może nastąpić w celu:

- 1) sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej i bojowej jednostek wojskowych;
- 2) udziału jednostek wojskowych w zwalczaniu klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków, działaniach antyterrorystycznych i z zakresu ochrony mienia, akcjach poszukiwawczych oraz ratowania lub ochrony zdrowia i życia ludzkiego, oczyszczaniu terenów z materiałów wybuchowych i niebezpiecznych pochodzenia wojskowego oraz ich unieszkodliwianiu, a także w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego;
- 3) przeciwdziałania zagrożeniu bezpieczeństwa państwa, jeżeli jest to niezbędne do wykonywania zadań Sił Zbrojnych i roli Wojsk Obrony Terytorialnej w tym zakresie.”;

21) w art. 65 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej mogą wstępować do stowarzyszeń i innych organizacji działających poza wojskiem oraz brać udział w działalności stowarzyszeń i innych organizacji, do których należeli w chwili powołania do tej służby, po pisemnym poinformowaniu dowódcy jednostki wojskowej, w której pełnią służbę.”;

22) w art. 67:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem żołnierzy pełniących terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, są obowiązani w czasie wykonywania zadań służbowych nosić umundurowanie oraz odznaki i oznaki wojskowe.”;

- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- „1a. Żołnierzom pełniącym terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie wydaje się przedmioty umundurowania i wyekwipowania wojskowego. Żołnierze ci są obowiązani stawić się w wydanym umundurowaniu wraz z ekwipunkiem w przypadku pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie.”;
- c) w ust. 4 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) sposób wydawania przedmiotów umundurowania i wyekwipowania wojskowego oraz normy należności i czas używalności tych przedmiotów w przypadkach, o których mowa w ust. 1a i 2”;
- 23) w art. 68 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) bezpłatne wyżywienie lub równoważnik pieniężny, z wyjątkiem żołnierzy pełniących terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie;”;
- 24) art. 69 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 69. Żołnierze odbywający zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe lub ćwiczenia wojskowe oraz żołnierze pełniący służbę przygotowawczą, terytorialną służbę wojskową pełnioną rotacyjnie lub służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny są objęci obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.”;
- 25) w art. 70:
- a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) wypoczynkowego – żołnierzom odbywającym zasadniczą służbę wojskową lub pełniącym okresową służbę wojskową, służbę przygotowawczą, terytorialną służbę wojskową, jeżeli łączny czas trwania tej służby pełnionej rotacyjnie wynosi co najmniej trzydzieści dni w ciągu roku kalendarzowego, lub służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;”;
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Żołnierzom odbywającym zasadniczą służbę wojskową lub pełniącym okresową służbę wojskową albo terytorialną służbę wojskową udziela się urlopu na czas trwania ich własnej kampanii wyborczej, w przypadku kandydowania do organów, o których mowa w art. 65 ust. 4.”;
- 26) w art. 71:
- a) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:
- „1b. Żołnierzowi pełniącemu terytorialną służbę wojskową – kobiecie zawiesza się pełnienie tej służby na czas ciąży oraz w okresie sześciu miesięcy po porodzie.”;
- b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
- „6. Zwolnienie żołnierza z czynnej służby wojskowej dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę, stwierdza w rozkazie dziennym oraz dokonuje wpisu w wojskowym dokumencie osobistym tego żołnierza. W przypadku ćwiczeń wojskowych rotacyjnych w wojskowym dokumencie osobistym dokonuje się wpisu o zwolnieniu z czynnej służby wojskowej następującym po upływie ustalonego łącznego czasu trwania tych ćwiczeń, a w przypadku terytorialnej służby wojskowej – po upływie czasu trwania tej służby.”;
- 27) w dziale III po rozdziale 4a dodaje się rozdział 4b w brzmieniu:

„Rozdział 4b

Terytorialna służba wojskowa

Art. 98i. 1. Terytorialną służbę wojskową mogą pełnić, na ich wniosek lub za ich zgodą, osoby posiadające uregulowany stosunek do służby wojskowej, a także inne osoby niepodlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego, a w przypadku wprowadzenia obowiązku odbycia zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego – także osoby podlegające temu obowiązkowi.

2. Terytorialną służbę wojskową pełni się w jednostkach wojskowych i związkach organizacyjnych Wojsk Obrony Terytorialnej oraz w Dowództwie Wojsk Obrony Terytorialnej.

3. Z dniem rozpoczęcia pełnienia terytorialnej służby wojskowej żołnierze otrzymują tytuł „żołnierz OT”.

Art. 98j. 1. Czas trwania terytorialnej służby wojskowej wynosi od roku do sześciu lat.

2. Czas trwania terytorialnej służby wojskowej może zostać przedłużony na kolejny okres, na wniosek lub za zgodą żołnierza OT, przez dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, w trakcie pełnienia tej służby.

Art. 98k. 1. Stosunek służbowy terytorialnej służby wojskowej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do tej służby.

2. W powołaniu wskazuje się miejsce i okres pełnienia terytorialnej służby wojskowej oraz stanowisko służbowe występujące w etacie jednostki wojskowej przeznaczone dla żołnierza OT.

3. Do terytorialnej służby wojskowej może być powołana osoba, która spełnia następujące warunki:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia czynnej służby wojskowej,
- 3) posiada wiek co najmniej osiemnastu lat,
- 4) nie była karana za przestępstwo umyślne,
- 5) nie była przeznaczona do służby zastępczej,
- 6) nie pełni innego rodzaju czynnej służby wojskowej lub nie posiada nadanego przydziału kryzysowego,
- 7) nie jest reklamowana od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny lub w przypadku nadania przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego w formie zbiorowej listy imiennej w jednostce przewidzianej do militaryzacji,
- 8) posiada wykształcenie:
  - a) co najmniej wyższe – w przypadku pełnienia służby na stanowisku służbowym w korpusie oficerów,
  - b) co najmniej średnie – w przypadku pełnienia służby na stanowisku służbowym w korpusie podoficerów,
  - c) co najmniej podstawowe – w przypadku pełnienia służby na stanowisku służbowym w korpusie szeregowych

– jeżeli występują potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych.

4. Powołanie do terytorialnej służby wojskowej może być również uzależnione od:

- 1) posiadania przez kandydata na żołnierza OT kwalifikacji wymaganych do zajmowania stanowiska służbowego;
- 2) posiadania orzeczenia wojskowej pracowni psychologicznej o braku przeciwwskazań do pełnienia służby na stanowiskach wymagających szczególnych predyspozycji psychofizycznych;
- 3) złożenia wniosku wraz z ankietą bezpieczeństwa o przeprowadzenie właściwego postępowania sprawdzającego, o którym mowa w art. 64 ust. 5.

5. Pierwszeństwo w powołaniu do terytorialnej służby wojskowej przysługuje:

- 1) osobom posiadającym pobyt stały (zamieszkanie) lub pobyt czasowy powyżej trzech miesięcy na obszarze dyslokacji miejsca pełnienia tej służby;
- 2) byłym żołnierzom zawodowym;
- 3) członkom proobronnych organizacji pozarządowych, które podpisały porozumienie o współpracy z Ministrem Obrony Narodowej lub dowódcami jednostek wojskowych, posiadającym rekomendacje władz tych organizacji;
- 4) absolwentom szkół realizujących programy innowacyjne lub eksperymentalne przysposobienia obronnego lub edukacji dla bezpieczeństwa.

6. W przypadku osób, które wcześniej nie pełniły czynnej służby wojskowej i nie złożyły przysięgi wojskowej, powołanie może nastąpić wyłącznie na stanowisko służbowe w korpusie szeregowych.

Art. 98l. W przypadku wprowadzenia obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego nie podlegają temu obowiązkowi osoby, które zostały powołane do terytorialnej służby wojskowej i będą ją pełnić przez okres co najmniej sześciu lat.

Art. 98m. 1. Terytorialną służbę wojskową żołnierz OT pełni rotacyjnie lub dyspozycyjnie.

2. Terytorialną służbę wojskową żołnierz OT pełni rotacyjnie w jednostce wojskowej, w określonych przez dowódcę jednostki wojskowej dniach służby, co najmniej raz w miesiącu przez okres dwóch dni w czasie wolnym od pracy.

3. Terytorialną służbę wojskową żołnierz OT może pełnić rotacyjnie również w inne dni, stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, zgodnie z rocznym wykazem sporządzonym przez dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, uzgodnionym z tym żołnierzem.

4. Terytorialną służbę wojskową żołnierz OT pełni dyspozycyjnie poza jednostką wojskową, pozostając w gotowości do stawiania się do służby pełnionej rotacyjnie w terminie i miejscu wskazanych przez dowódcę jednostki wojskowej.

5. Żołnierze OT, którzy wcześniej nie pełnili czynnej służby wojskowej i nie złożyli przysięgi wojskowej, w pierwszym okresie pełnią terytorialną służbę wojskową rotacyjnie nieprzerwanie przez okres szesnastu dni, w ramach którego żołnierze OT odbywają szkolenie podstawowe i składają przysięgę wojskową.

6. W uzasadnionych przypadkach szkolenie podstawowe można odbyć w kilku okresach w ciągu czterech miesięcy w czasie wolnym od pracy.

7. Powołanie do terytorialnej służby wojskowej żołnierzy, o których mowa w ust. 5, następuje raz na kwartał, z określeniem miejsca stawiania się na szkolenie podstawowe. Po zakończeniu szkolenia żołnierza OT kieruje się do jednostki wojskowej w celu pełnienia dalszej służby i objęcia stanowiska służbowego.

Art. 98n. 1. W trakcie pełnienia terytorialnej służby wojskowej przez żołnierza OT dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, może kierować żołnierza OT, na jego wniosek lub za jego zgodą, na kurs, w tym kurs podoficerski lub oficerski, lub szkolenie specjalistyczne, stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych i jednostki wojskowej.

2. Żołnierz OT może być powołany do służby kandydackiej lub zawodowej służby wojskowej na zasadach określonych dla żołnierzy rezerwy, na zasadach pierwszeństwa powołania do tych służb przed innymi osobami, jeżeli pełnił terytorialną służbę wojskową przez okres co najmniej trzech lat.

Art. 98o. 1. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierze OT pełnią terytorialną służbę wojskową, ustala – w formie zbiorowego wykazu dla jednostki wojskowej – dni, w których w danym roku kalendarzowym służba jest pełniona rotacyjnie. Dni, w których służba jest pełniona rotacyjnie w trybie natychmiastowego stawiennictwa, są uwzględniane w wykazie po zakończeniu pełnienia tej służby, w formie załącznika do wykazu.

2. Wykaz sporządza się nie później niż na trzydzieści dni przed upływem roku kalendarzowego poprzedzającego rok kalendarzowy, w którym terytorialna służba wojskowa będzie pełniona rotacyjnie, i zapoznaje się z nim żołnierzy OT za pisemnym potwierdzeniem, a wyciąg z wykazu przesyła się właściwemu wojskowemu komendantowi uzupełnień.

3. Ustalenie dni, o których mowa w ust. 1, w pierwszym roku kalendarzowym pełnienia przez żołnierza OT terytorialnej służby wojskowej może nastąpić w okresie tego roku, w formie załącznika do wykazu.

4. Wykaz może być zmieniany na uzasadniony wniosek żołnierza OT albo za jego zgodą, z wyjątkiem przypadku pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie w trybie natychmiastowego stawiennictwa.

5. Żołnierz OT po zapoznaniu się z wykazem zawiadamia niezwłocznie swojego pracodawcę o dniach, w których będzie pełnił terytorialną służbę wojskową rotacyjnie, oraz o zmianach tych terminów, a także zawiadamia pracodawcę o wezwaniu go do pełnienia tej służby w innych dniach, z wyjątkiem przypadku pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie w trybie natychmiastowego stawiennictwa.

6. W przypadku wezwania żołnierza OT do pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie w trybie natychmiastowego stawiennictwa wojskowy komendant uzupełnień niezwłocznie po otrzymaniu informacji od dowódcy jednostki wojskowej, do której żołnierz został wezwany, o stawieniu się żołnierza OT do służby zawiadamia o tym fakcie pracodawcę tego żołnierza.

7. Przed rozpoczęciem kolejnego okresu szkoleniowego, jednak nie później niż na sześć miesięcy przed przewidywanym terminem skierowania na kurs lub szkolenie specjalistyczne prowadzone w ramach terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie, dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, informuje żołnierza OT o możliwości skierowania na ten kurs lub szkolenie.

Art. 98p. 1. Dzień stawiania się żołnierza OT do terytorialnej służby wojskowej dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, stwierdza w rozkazie dziennym.

2. W pierwszym dniu pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, wyznacza żołnierza OT na stanowisko służbowe i nadaje mu przydział mobilizacyjny.

3. W czasie pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie żołnierza OT można kierować w podróż służbową, delegować do wykonywania zadań poza jednostką wojskową lub w innej jednostce wojskowej, w tym w ośrodku szkolenia, a także kierować za jego zgodą lub na jego wniosek na kurs lub szkolenie specjalistyczne oraz przenosić do innej jednostki wojskowej w celu dalszego pełnienia tej służby.

Art. 98q. 1. Żołnierz OT pełniący terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie może być wezwany przez dowódcę jednostki wojskowej, w której pełni służbę, właściwego wojskowego komendanta uzupełnień lub w sposób określony w art. 60 ust. 4 do jej pełnienia rotacyjnie w trybie natychmiastowego stawiennictwa.

2. Żołnierz OT wezwany do pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie w trybie natychmiastowego stawiennictwa jest obowiązany stawić się do tej służby w określonym terminie i miejscu.

Art. 98r. 1. W czasie pełnienia terytorialnej służby wojskowej dyspozycyjnie żołnierz OT jest obowiązany kształcić się i doskonalić, w tym podnosić sprawność fizyczną w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań na stanowisku służbowym, a także utrzymywać stały kontakt z jednostką wojskową.

2. W czasie terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie żołnierz OT może przebywać w jednostce wojskowej za zgodą dowódcy tej jednostki. Czas ten nie zalicza się do czasu trwania terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie.

Art. 98s. 1. W czasie pełnienia terytorialnej służby wojskowej żołnierz OT podlega opiniowaniu służbowemu, w formie opinii służbowej.

2. Opiniowanie służbowe prowadzi, w formie pisemnej, przełożony żołnierza OT, zajmujący stanowisko służbowe co najmniej dowódcy kompanii lub równorzędne.

3. Opinię służbową sporządza się nie rzadziej niż raz w roku kalendarzowym, w pierwszym kwartale roku za rok poprzedni.

4. W przypadku żołnierza, który został powołany do terytorialnej służby wojskowej w ostatnim kwartale roku kalendarzowego, opinię sporządza się w kolejnym roku kalendarzowym po upływie 365 dni od dnia powołania.

5. W ramach opiniowania żołnierza OT przełożony ocenia:

- 1) cechy osobowe;
- 2) przebieg dotychczasowej służby wojskowej;
- 3) przestrzeganie dyscypliny wojskowej;
- 4) przestrzeganie przepisów o ochronie informacji niejawnych.

6. W ramach opiniowania służbowego przełożony wystawia ogólną ocenę opiniowanego żołnierza OT, wyrażoną przy zastosowaniu następującej skali ocen:

- 1) wzorowa (6);
- 2) bardzo dobra (5);
- 3) dobra (4);
- 4) dostateczna (3);
- 5) niedostateczna (2).

7. Opinia służbowa może zawierać również informacje pozwalające na określenie przydatności żołnierza OT do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku służbowym lub innym stanowisku służbowym odpowiadającym jego przygotowaniu zawodowemu oraz kwalifikacjom i umiejętnościom.

8. Od opinii służbowej żołnierzowi OT przysługuje odwołanie do wyższego przełożonego.

9. Odwołanie wnosi się na piśmie wraz z uzasadnieniem, za pośrednictwem przełożonego sporządzającego opinię służbową, w terminie siedmiu dni od dnia zapoznania się żołnierza OT z opinią służbową.

10. Odwołanie wniesione po terminie, o którym mowa w ust. 9, pozostawia się bez rozpatrzenia, o czym informuje się żołnierza OT.

11. W przypadku gdy przełożony, o którym mowa w ust. 9, uwzględni odwołanie żołnierza OT w całości, zmienia treść zaskarżonej opinii służbowej. Taka opinia służbowa jest ostateczna.

12. W przypadku nieuwzględnienia odwołania żołnierza OT lub uwzględnienia go w części przełożony, o którym mowa w ust. 9, przekazuje odwołanie wyższemu przełożonemu wraz z opinią służbową, od której wniesiono odwołanie, oraz swoim stanowiskiem w tej sprawie nie później niż w terminie trzech dni od dnia otrzymania odwołania.

13. Wyższy przełożony może opinię służbową, od której wniesiono odwołanie:

- 1) utrzymać w mocy;
- 2) zmienić lub uzupełnić;
- 3) uchylić i wydać nową;
- 4) uchylić, jeżeli brak było podstaw prawnych do jej wydania.

14. Wyższy przełożony może zmienić opinię służbową na niekorzyść żołnierza OT wyłącznie w przypadku ujawnienia okoliczności lub faktów mających negatywny wpływ na wynik opinii służbowej, które nie były znane opiniującemu, o którym mowa w ust. 9, w dniu wydania opinii, od której wniesiono odwołanie.

15. Opinię służbową dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, może udostępnić nieodpłatnie:

- 1) przełożonym,
- 2) wojskowemu komendantowi uzupełnień i jego przełożonym,
- 3) sądom wojskowym, powszechnym jednostkom organizacyjnym prokuratury, w których utworzono komórki organizacyjne do spraw wojskowych, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej,
- 4) sądom powszechnym, powszechnym jednostkom organizacyjnym prokuratury, Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu i Biuru Ochrony Rządu, jeżeli jest to niezbędne do prowadzonego przez nie postępowania

– jeżeli wymagają tego ich zadania.

16. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób oceniania żołnierzy,
- 2) wzór arkusza opinii służbowej

– uwzględniając zróżnicowany charakter służby i wykonywanych zadań w ramach jej pełnienia dyspozycyjnie lub rotacyjnie, aby wzór arkusza opinii służbowej zawierał wszystkie dane niezbędne do jej sporządzenia oraz umożliwiał opiniowanemu wypowiedzenie się w sprawie dalszego przebiegu służby, a także aby opiniowanie było oparte na zasadzie jawności dla opiniowanego.

Art. 98t. 1. Żołnierza OT zwalnia się z terytorialnej służby wojskowej z dniem jej zakończenia ustalonym w powołaniu lub przedłużeniu, o którym mowa w art. 98j ust. 2.

2. Żołnierza OT zwalnia się z terytorialnej służby wojskowej przed upływem czasu jej trwania w przypadku:

- 1) osiągnięcia wieku, w którym przestaje podlegać obowiązkowi służby wojskowej, określonego w art. 58 ust. 1 – odpowiednio do posiadanego stopnia wojskowego;
- 2) niespełniania warunków, o których mowa w art. 98k ust. 3;
- 3) utraty stopnia wojskowego albo degradacji;
- 4) prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej usunięcia z tej służby;
- 5) prawomocnego orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych;
- 6) skazania prawomocnym wyrokiem na karę ograniczenia wolności, pozbawienia wolności lub karę aresztu wojskowego;
- 7) powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego;
- 8) otrzymania w opinii służbowej ogólnej oceny niedostatecznej;
- 9) nieukończenia szkolenia podstawowego lub niezłożenia przysięgi wojskowej w przypadku żołnierzy, o których mowa w art. 98m ust. 5;
- 10) niewyrażenia zgody na zmianę stanowiska służbowego na stanowisko w innej jednostce wojskowej w przypadku rozformowania jednostki wojskowej, w której pełnił tę służbę;
- 11) niewyrażenia zgody na zmianę stanowiska służbowego w przypadku zniesienia w etacie jednostki wojskowej stanowiska służbowego, na które był wyznaczony.

3. Żołnierza OT można zwolnić z terytorialnej służby wojskowej przed upływem czasu jej trwania w przypadku:

- 1) złożenia przez niego, drogą służbową, pisemnego wniosku uzasadnionego szczególnie ważnymi względami osobistymi lub rodzinnymi;
- 2) zaistnienia potrzeb Sił Zbrojnych;
- 3) niestawienia się do terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie;
- 4) odmowy wydania lub cofnięcia żołnierzowi OT poświadczenia bezpieczeństwa, wszczęcia kontrolnego postępowania sprawdzającego w tej sprawie lub niewyrażenia przez żołnierza OT zgody na przeprowadzenie postępowania sprawdzającego;
- 5) odmowy przyjęcia skierowania do wojskowej komisji lekarskiej lub wojskowej pracowni psychologicznej, niezgłoszenia się do tej komisji lub pracowni w określonym terminie i miejscu albo niepoddania się badaniom, do których żołnierz OT został zobowiązany przez tę komisję lub pracownię;
- 6) otrzymania w opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej;

7) braku możliwości wyznaczenia żołnierza OT na inne stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej, odpowiadające jego przygotowaniu zawodowemu oraz kwalifikacjom i umiejętnościom przydatnym w Siłach Zbrojnych, gdy żołnierz ten wyraził zgodę na zmianę stanowiska służbowego.

4. Żołnierza OT, o którym mowa w art. 98m ust. 5, zwolnionego z terytorialnej służby wojskowej dowódca jednostki wojskowej przenosi do rezerwy.

Art. 98u. 1. Zwolnienie żołnierza OT z terytorialnej służby wojskowej oraz fakt jego odejścia z tej służby w danym dniu jej pełnienia rotacyjnie dowódca jednostki wojskowej, w której pełni służbę, stwierdza w rozkazie dziennym, ustalając jednocześnie łączną nieprzerwaną liczbę dni pełnienia tej służby.

2. Na wniosek żołnierza OT dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, wydaje mu zaświadczenie o okresie pełnienia terytorialnej służby wojskowej, wskazując w nim okres i liczbę dni, w których pełnił tę służbę rotacyjnie.

Art. 98v. 1. W ramach pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie żołnierz OT jest szkolony w specjalności wojskowej odpowiadającej stanowisku służbowemu, na które został wyznaczony, oraz funkcji, która została mu powierzona.

2. Szkolenie, o którym mowa w ust. 1, może być prowadzone w centrach i ośrodkach szkolenia oraz jednostkach wojskowych.

Art. 98w. 1. Żołnierz OT pełniący terytorialną służbę wojskową rotacyjnie może być czasowo delegowany, na podstawie rozkazu dowódcy jednostki wojskowej, w której pełni służbę, do wykonywania zadań w innej jednostce wojskowej.

2. Okres delegowania nie może przekraczać jednorazowo dwóch dni, a w przypadku wyrażenia zgody przez żołnierza OT – trzech miesięcy.

Art. 98x. 1. Żołnierz OT pełniący terytorialną służbę wojskową rotacyjnie może być skierowany w podróż służbową.

2. W krajową podróż służbową żołnierza OT kieruje dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę.

3. W zagraniczną podróż służbową żołnierza OT, za jego zgodą i na wniosek dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, kieruje dowódca brygady lub Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej.

4. Zagraniczną podróż służbową żołnierz OT odbywa w obecności i pod nadzorem żołnierza zawodowego.

5. Żołnierzowi OT, który odbył podróż służbową w godzinach nocnych, przysługuje bezpośrednio po zakończeniu podróży co najmniej sześć godzin odpoczynku.

Art. 98y. 1. Żołnierz OT może zostać przeniesiony, z urzędu lub na swój wniosek, do innej jednostki wojskowej Wojsk Obrony Terytorialnej.

2. Przeniesienie żołnierza OT do innej jednostki wojskowej może nastąpić z urzędu, w szczególności:

- 1) ze względów szkoleniowych;
- 2) w celu uzupełnienia potrzeb etatowych innych jednostek wojskowych;
- 3) w razie rozformowania jednostki wojskowej;
- 4) w razie zmniejszenia stanu etatowego jednostki wojskowej.

Art. 98z. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy tryb powoływania do terytorialnej służby wojskowej,
- 2) wzór wniosku o powołanie do terytorialnej służby wojskowej,
- 3) dokumenty składane wraz z wnioskiem, o którym mowa w pkt 2,
- 4) szczegółowy sposób pełnienia terytorialnej służby wojskowej

– uwzględniając potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych i przeznaczenie Wojsk Obrony Terytorialnej.”;

28) w art. 99a w ust. 11:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osiągnięcia wieku, w którym przestaje podlegać obowiązkowi służby wojskowej, określonego w art. 58 ust. 1 – odpowiednio do posiadanego stopnia wojskowego;”;

b) po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:

„9a) powołania do terytorialnej służby wojskowej;”;

29) w art. 119:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) na jeden dzień, jeżeli pracownikowi doręczono kartę powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych trwających powyżej trzydziestu dni lub pełnienia terytorialnej służby wojskowej.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Na wniosek pracownika, który odbył ćwiczenia wojskowe trwające powyżej trzydziestu dni lub pełnił terytorialną służbę wojskową rotacyjnie jednorazowo nieprzerwanie przez okres co najmniej trzydziestu dni, pracodawca jest obowiązany udzielić mu zwolnienia od pracy po odbyciu tych ćwiczeń lub pełnienia tej służby na jeden dzień, bez zachowania prawa do wynagrodzenia.”;

30) po art. 119a dodaje się art. 119b w brzmieniu:

„Art. 119b. 1. Żołnierzom OT, którzy pełnili terytorialną służbę wojskową rotacyjnie, z wyjątkiem służby pełnionej jednorazowo w czasie lub dniu wolnym od pracy, przysługuje świadczenie pieniężne rekompensujące utracone wynagrodzenie ze stosunku pracy lub stosunku służbowego albo dochód z prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej, które mogliby uzyskać w okresie pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie.

2. Świadczenie pieniężne za każdy dzień terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie stanowi kwota 1/21 miesięcznego wynagrodzenia lub dochodu, o których mowa w ust. 1, pomnożona przez liczbę dni pełnienia tej służby w danym miesiącu.

3. Kwota dziennego świadczenia pieniężnego nie może być wyższa od 1/21 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w roku poprzedzającym pełnienie terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie, którego wysokość ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.

4. W przypadku gdy prowadzona przez żołnierza OT działalność gospodarcza w roku poprzedzającym okres pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie nie przynosiła dochodu lub przynosiła straty lub gdy nie jest możliwe ustalenie wysokości dochodu uzyskiwanego przez żołnierza z prowadzonej działalności gospodarczej, świadczenie pieniężne przysługuje mu w kwocie wynikającej z podzielenia przez 21 minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w okresie pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie, i następnie pomnożenia przez liczbę dni pełnienia tej służby.

5. Świadczenie pieniężne za dany miesiąc ustala i wypłaca dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę, na udokumentowany wniosek uprawnionego żołnierza OT, złożony nie później niż w ciągu trzech miesięcy po upływie miesiąca, w którym terytorialna służba wojskowa była pełniona rotacyjnie.

6. Świadczenie pieniężne wypłaca się w kwocie pomniejszonej o uposażenie, jakie żołnierz OT otrzymał z tytułu pełnienia w danym miesiącu terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie.

7. Do okresu pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie, za które przysługuje świadczenie pieniężne, nie wlicza się dni stwierdzonych w rozkazie dziennym jednostki wojskowej, w których żołnierz OT:

- 1) samowolnie opuścił jednostkę wojskową lub wyznaczone miejsce przebywania albo samowolnie poza nimi pozostawał;
- 2) z powodu spożycia alkoholu lub zażycia środków odurzających, substancji psychotropowych, ich preparatów, prekursorów oraz środków zastępczych był niezdolny do wykonywania obowiązków służbowych;
- 3) odmówił uczestnictwa w szkoleniu lub wykonywania obowiązków służbowych;
- 4) nie pełnił terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie w pełnym ustalonym wymiarze z powodu niestawienia się do niej w terminie lub nieusprawiedliwionego spóźnienia z przepustki, urlopu albo podróży służbowej.

8. W przypadku zbiegu uprawnień do wynagrodzenia ze stosunku pracy lub stosunku służbowego albo dochodu z prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej stanowiących podstawę do wyliczenia świadczenia pieniężnego, żołnierzowi OT przysługuje tylko jeden, korzystniejszy rodzaj świadczenia pieniężnego.

9. Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń pieniężnych są pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

10. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb ustalania i wypłacania świadczenia pieniężnego, uwzględniając potrzebę rekompensaty utraconego wynagrodzenia albo dochodu oraz konieczność zapewnienia sprawności i szybkości postępowania.”;

31) w art. 120 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. W przypadku żołnierzy OT do okresu zatrudnienia, o którym mowa w ust. 1–3, wlicza się wyłącznie okres pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie.”;

32) w art. 124 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pracodawca udziela pracownikowi powołanemu do odbycia ćwiczeń wojskowych, pełnienia okresowej służby wojskowej lub terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie urlopu bezpłatnego na okres trwania tych ćwiczeń lub służby.”;

33) art. 125 otrzymuje brzmienie:

„Art. 125. Pracownik powołany do zasadniczej służby wojskowej, okresowej służby wojskowej lub terytorialnej służby wojskowej otrzymuje od pracodawcy odprawę w wysokości dwutygodniowego wynagrodzenia obliczonego według zasad określonych dla ustalania ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy. Odprawa nie przysługuje w razie ponownego powołania do tej samej służby.”;

34) w art. 128 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierzom czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem okresowej służby wojskowej i terytorialnej służby wojskowej, posiadającym na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny w czasie odbywania lub pełnienia służby przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, zasiłek w kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.”;

35) w art. 128a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierzowi, z wyjątkiem żołnierza odbywającego czynną służbę wojskową poniżej trzydziestu dni, pełniącego okresową służbę wojskową lub terytorialną służbę wojskową, na którym ciąży obowiązek alimentacyjny na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu, wypłaca się zasiłek w wysokości świadczenia alimentacyjnego, jednak nie wyższy niż kwota, o której mowa w art. 128 ust. 1.”;

36) w art. 130 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do żołnierzy pełniących okresową służbę wojskową lub terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie.”;

37) w art. 131:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Żołnierzom uznanym za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny i żołnierzom uznanym za samotnych, w okresie odbywania przez nich czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem okresowej służby wojskowej i terytorialnej służby wojskowej, na ich udokumentowany wniosek.”;

b) ust. 3 i 3a otrzymują brzmienie:

„3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują również małżonkom żołnierzy odbywających lub pełniących czynną służbę wojskową, z wyjątkiem okresowej służby wojskowej i terytorialnej służby wojskowej, jeżeli ze względu na nich żołnierze zostali uznani za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny.

3a. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2, przysługują również innym niż wymienieni w ust. 1 żołnierzom odbywającym lub pełniącym czynną służbę wojskową, z wyjątkiem okresowej służby wojskowej i terytorialnej służby wojskowej, jeżeli wystąpią z żądaniem w tej sprawie odpowiednio do pracodawcy, banku lub instytucji udzielającej kredytu lub pożyczki.”;

38) po art. 132i dodaje się art. 132j–132o w brzmieniu:

„Art. 132j. 1. Żołnierzom OT:

- 1) zamieszkującym poza miejscem pełnienia służby – przysługuje prawo do zwrotu kosztów dojazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pełnienia tej służby rotacyjnie i z powrotem na zasadach określonych w art. 72;
- 2) okres urlopu bezpłatnego w związku z tą służbą udzielonego przez pracodawcę jest wliczany do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, w tym wymiar urlopu wypoczynkowego za dany rok.

2. Koszty związane ze świadczeniami dla żołnierzy OT z tytułu pełnienia czynnej służby wojskowej są pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

Art. 132k. 1. Żołnierz zwolniony z terytorialnej służby wojskowej, który pełnił zawodową służbę wojskową co najmniej przez dziesięć lat, ze względu na szczególny charakter wykształcenia, doświadczenia wojskowego i wiedzy specjalistycznej korzysta z pierwszeństwa w zatrudnieniu na stanowiskach związanych z obronnością kraju w administracji publicznej.

2. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, w pierwszej kolejności przysługuje byłym żołnierzom OT, którzy zostali zwolnieni z terytorialnej służby wojskowej wskutek ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do pełnienia terytorialnej służby wojskowej wskutek wypadku lub choroby pozostających w związku z pełnieniem terytorialnej służby wojskowej.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska pracy związane z obronnością kraju w administracji publicznej, na których są wykonywane zadania i czynności, dla których kwalifikacje żołnierzy zwolnionych z terytorialnej służby wojskowej są szczególnie przydatne, uwzględniając potrzeby obronne kraju.

Art. 132l. 1. Żołnierzom OT, którzy pełnili terytorialną służbę wojskową przez okres co najmniej trzech lat na stanowiskach służbowych lub funkcjach wojskowych odpowiadających ich kwalifikacjom nabytym przed powołaniem do tej służby lub w jej trakcie, wypłaca się ekwiwalent pieniężny z tytułu poniesionych kosztów związanych z uzyskaniem kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych, zrewaloryzowany o prognozowany w ustawie budżetowej na dany rok wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych obowiązujący w dniu zwolnienia żołnierza ze służby wojskowej.

2. Podstawę do wypłaty ekwiwalentu stanowi umowa zawarta między wojskowym komendantem uzupełnień a żołnierzem OT, na podstawie której żołnierz OT zobowiązał się do uzyskania przed powołaniem do terytorialnej służby wojskowej określonych kwalifikacji, a wojskowy komendant uzupełnień zobowiązał się, po uzgodnieniu z dowódcą jednostki wojskowej, do powołania żołnierza OT na stanowisko służbowe lub funkcję wojskową odpowiadającą uzyskanym kwalifikacjom.

3. Ekwiwalent jest wypłacany po upływie trzech lat pełnienia terytorialnej służby wojskowej. Na wniosek żołnierza OT ekwiwalent można wypłacić przed upływem tego okresu w przypadku, gdy zobowiąże się on do zwrotu wypłaconego ekwiwalentu w razie zwolnienia go z tej służby przed jej zakończeniem z przyczyn niezależnych od organów wojskowych, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o niezdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby albo powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego.

Art. 132m. 1. Żołnierze OT, którzy zobowiązali się do pełnienia terytorialnej służby wojskowej nieprzerwanie przez okres nie krótszy niż trzy lata, mogą zostać skierowani przez wojskowego komendanta uzupełnień, w drodze decyzji, na wniosek dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę, albo na swój wniosek, za zgodą dowódcy jednostki wojskowej, do odbycia kursu lub szkolenia specjalistycznego prowadzonego poza Siłami Zbrojnymi w celu uzyskania kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych, o ile ma ono związek z zajmowanym stanowiskiem służbowym lub skierowanie żołnierza OT na kurs lub szkolenie specjalistyczne wynika z potrzeby zmiany stanowiska służbowego albo pozostawienia go w terytorialnej służbie wojskowej na kolejny okres, nie krótszy niż trzy lata.

2. Żołnierz OT ponosi koszty związane ze skierowaniem na kurs lub szkolenie specjalistyczne w przypadku:

- 1) nieukończenia kursu lub szkolenia specjalistycznego lub nieuzyskania kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych;
- 2) zwolnienia go z terytorialnej służby wojskowej z przyczyn niezależnych od organów wojskowych przed ustalonym okresem jej pełnienia trwającym nie krócej niż trzy lata, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o niezdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby albo powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego.

3. Uczestnikom kursu lub szkolenia specjalistycznego, którzy są pracownikami, przysługuje:

- 1) zwolnienie z pracy na czas niezbędny do odbycia zajęć, z uwzględnieniem czasu koniecznego na dojazd;
- 2) wynagrodzenie w pełnej wysokości za czas zwolnienia z pracy z powodu odbywania zajęć.

4. Koszty związane z realizacją kursu lub szkolenia specjalistycznego oraz koszty świadczeń, o których mowa w ust. 3, są pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

Art. 132n. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kwalifikacje przydatne w Siłach Zbrojnych, o których mowa w art. 132l ust. 1 i art. 132m ust. 1,
- 2) wzory umowy, o której mowa w art. 132l ust. 2, oraz skierowania, o którym mowa w art. 132m ust. 1,
- 3) sposób i tryb naliczania i wypłacania ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w art. 132l ust. 1,
- 4) sposób i tryb naliczania oraz dokonywania zwrotu kosztów, o których mowa w art. 132m ust. 2, i kosztów świadczeń, o których mowa w art. 132m ust. 3

– uwzględniając klasyfikację zawodów i specjalności określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prawa i obowiązki stron umowy oraz okres, po którego upływie wypłacany jest ekwiwalent.

Art. 132o. 1. Żołnierzowi OT można przyznać dofinansowanie kosztów studiów, nauki, stażu, kursu lub specjalizacji, zwłaszcza w specjalnościach wojskowych wymagających podwyższonych kwalifikacji, w wymiarze proporcjonalnym do deklarowanego okresu pełnienia terytorialnej służby wojskowej.

2. Dofinansowanie może być przyznane wyłącznie w przypadkach, gdy poziom i kierunek nauki są zbieżne z wymaganiami kwalifikacyjnymi na zajmowanym lub na planowanym do wyznaczenia stanowisku służbowym.

3. Podstawę dofinansowania stanowi umowa zawarta między dowódcą jednostki wojskowej a żołnierzem OT, określająca zasady, wysokość i sposób tego dofinansowania oraz warunki jego zwrotu.

4. Dofinansowanie przyznaje się żołnierzowi OT w formie zwrotu opłaty uiszczonej przez żołnierza OT.

5. Dofinansowanie kosztów studiów, nauki, stażu, kursu lub specjalizacji, które trwały krócej niż sześć miesięcy, następuje po ich zakończeniu oraz przedstawieniu przez żołnierza OT dowodu uiszczenia opłaty.

6. Dofinansowanie przyznaje się w wysokości 1/3 kosztów, o których mowa w ust. 1, za każdy rok pełnienia terytorialnej służby wojskowej przez żołnierza OT po zakończeniu kształcenia.

7. Jeżeli studia, nauka, staż, kurs lub specjalizacja trwały dłużej niż sześć miesięcy, żołnierz OT przedstawia dowódcy jednostki wojskowej, w której pełni służbę, zaświadczenie potwierdzające zaliczenie ich kolejnych okresów oraz dowód uiszczenia opłaty.

8. Zwrot dofinansowania przez żołnierza OT następuje w przypadku przerwania kształcenia lub zwolnienia z terytorialnej służby wojskowej przed ustalonym w umowie okresem jej pełnienia, trwającym nie krócej niż trzy lata, z przyczyn niezależnych od organów wojskowych, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o niezdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby albo powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego.

9. Zwrotu, o którym mowa w ust. 8, dochodzi dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz OT pełni służbę.

10. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb udzielania żołnierzom OT dofinansowania kosztów studiów, nauki, stażu, kursu lub specjalizacji,
- 2) sposób dokumentowania poniesionych przez żołnierza OT wydatków objętych dofinansowaniem,
- 3) wzór umowy, o której mowa w ust. 3

– uwzględniając sprawność postępowania w sprawie dofinansowania, wysokość rzeczywistych kosztów studiów, nauki, stażu, kursu lub specjalizacji, możliwość weryfikacji tych kosztów oraz prawa i obowiązki stron umowy.”;

39) w art. 134a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pracodawcy zatrudniającemu pracownika będącego żołnierzem rezerwy posiadającym nadany przydział kryzysowy lub żołnierzem OT przysługuje świadczenie pieniężne za okres odbywania ćwiczeń wojskowych, pełnienia okresowej służby wojskowej lub terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie przez tego żołnierza.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Pracodawca przesyła wnioski w sprawie wypłaty świadczenia wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesione koszty, o których mowa w ust. 2, szefowi wojewódzkiego sztabu wojskowego właściwemu ze względu na siedzibę pracodawcy nie później niż przed upływem dziewięćdziesięciu dni od dnia zwolnienia żołnierza rezerwy z ćwiczeń wojskowych, z pełnienia okresowej służby wojskowej lub pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie.”,

c) ust. 8–10 otrzymują brzmienie:

„8. Kwota świadczenia za każdy dzień odbywania przez żołnierza rezerwy ćwiczeń wojskowych, pełnienia przez żołnierza rezerwy okresowej służby wojskowej lub pełnienia przez żołnierza OT terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie nie może być wyższa od 1/21 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w okresie poprzedzającym termin powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych albo w okresie poprzedzającym dany miesiąc pełnienia okresowej służby wojskowej lub terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie, którego wysokość ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.

9. Kwotę świadczenia ustala się i wypłaca każdorazowo za czas odbywania danego rodzaju ćwiczeń wojskowych, a w przypadku okresowej służby wojskowej lub terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie – za dany miesiąc ich pełnienia.

10. Jeżeli żołnierz rezerwy posiadający nadany przydział kryzysowy lub żołnierz OT jest zatrudniony u dwóch lub więcej pracodawców, świadczenie przysługuje wszystkim zatrudniającym go pracodawcom, proporcjonalnie do poniesionych przez nich kosztów, z uwzględnieniem, że wysokość świadczenia dla jednego pracodawcy za każdy dzień odbytych ćwiczeń wojskowych albo pełnionej okresowej służby wojskowej lub terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie nie może przekraczać kwoty obliczonej na podstawie ust. 8.”;

40) w art. 142 w ust. 1 w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) kobiety, poczynawszy od 1 stycznia roku, w którym kończą osiemnaście lat życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą pięćdziesiąt pięć lat życia.”;

41) w art. 175:

a) w ust. 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W czasie pokoju przydziały organizacyjno-mobilizacyjne mogą być nadawane mężczyznom, którzy nie ukończyli sześćdziesięciu lat życia, i kobietom, które nie ukończyły pięćdziesięciu pięciu lat życia.”;

b) w ust. 4 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej.”;

42) art. 199b otrzymuje brzmienie:

„Art. 199b. Obywatelowi polskiemu podlegającemu powszechnemu obowiązkowi obrony może być udzielona zgoda na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej tylko w przypadku, gdy ma uregulowany stosunek do służby wojskowej, nie jest żołnierzem w czynnej służbie wojskowej oraz nie posiada przydziału kryzysowego, przydziału mobilizacyjnego, pracowniczego przydziału mobilizacyjnego lub przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego, a właściwy wojskowy komendant uzupełnień nie prowadzi postępowania w sprawie nadania temu obywatelowi którejkolwiek z tych przydziałów.”;

43) w art. 200 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W stosunku do kurierów obowiązek świadczeń osobistych może być nałożony w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych oraz w przypadku powoływania w trybie natychmiastowego stawiennictwa żołnierzy rezerwy posiadających przydziały kryzysowe lub wezwania żołnierzy OT do stawienia się do pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, 868, 996 i 1579) art. 88a otrzymuje brzmienie:

„Art. 88a. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, obowiązkom, o których mowa w art. 88 § 1, organ przeprowadzający dowód, zamiast wymierzyć żołnierzowi karę grzywny, występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, 1823, 1860 i 1948) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 163 § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. O przymusowe sprowadzenie żołnierza w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, sąd zwraca się do dowódcy jednostki wojskowej, w której pełni on służbę, lub do Żandarmerii Wojskowej, a o przymusowe sprowadzenie funkcjonariusza Policji, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej – do jego przełożonego.

§ 4. O ukaranie żołnierza w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, sąd występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której pełni on służbę, a o ukaranie funkcjonariusza Policji, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej – do jego przełożonego.”;

2) art. 276¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 276¹. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, obowiązkom, o których mowa w art. 274 i art. 276, sąd, zamiast skazać żołnierza na grzywnę, występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.”;

3) art. 762¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 762¹. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, obowiązkom, o których mowa w art. 762 § 1 i 2, komornik, zamiast ukarać żołnierza grzywną, występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.”;

4) w art. 765 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W razie oporu komornik może wezwać pomocy organów Policji. Jeżeli opór stawia osoba wojskowa, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, należy wezwać pomocy właściwego organu wojskowego, chyba że zwłoka grozi udaremnieniem egzekucji, a na miejscu nie ma organu wojskowego.”;

- 5) w art. 814 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przeszukanie odzieży może być dokonane tylko przez osobę tej samej płci, co dłużnik. Przeszukania odzieży na żołnierzu w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, albo funkcjonariuszu Policji, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej przeprowadza w obecności komornika odpowiednio żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub wojskowego organu porządkowego albo osoba wyznaczona przez przełożonego funkcjonariusza.”;

- 6) w art. 1057 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. O wykonanie aresztu w stosunku do dłużnika będącego żołnierzem w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, albo funkcjonariuszem Policji, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej sąd zwraca się do dowódcy jednostki wojskowej albo odpowiednio do właściwego komendanta lub kierownika jednostki organizacyjnej Policji, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej, w której pełni on służbę, przesyłając w tym celu nakaz. O wykonanie aresztu w stosunku do dłużnika będącego żołnierzem zawodowym wyznaczonym na stanowisko służbowe w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego albo Służbie Wywiadu Wojskowego albo będącego funkcjonariuszem Służby Kontrwywiadu Wojskowego albo Służby Wywiadu Wojskowego sąd zwraca się odpowiednio do Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego albo Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, przesyłając w tym celu nakaz.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 871) w art. 30 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w czasie odbywania czynnej służby wojskowej w okresie pokoju, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie;”.

Art. 5. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 155² w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) odbywania zasadniczej służby wojskowej lub jej form zastępczych, służby przygotowawczej, okresowej służby wojskowej, terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie, przeszkolenia wojskowego albo ćwiczeń wojskowych;”;

- 2) w art. 165 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) powołania na ćwiczenia wojskowe lub na przeszkolenie wojskowe albo stawienia się do pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie, na czas do 3 miesięcy;”;

- 3) w art. 166 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) odbywania ćwiczeń wojskowych lub przeszkolenia wojskowego albo pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie, przez czas do 3 miesięcy.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 616) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ustawa określa uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy niezawodowych odbywających zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe lub ćwiczenia wojskowe oraz pełniących służbę przygotowawczą, okresową służbę wojskową, terytorialną służbę wojskową lub służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, a także pełniących służbę kandydacką.”;

- 2) w art. 7:

- a) ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1b. Żołnierzowi odbywającemu przeszkolenie wojskowe lub ćwiczenia wojskowe oraz pełniącemu służbę przygotowawczą lub terytorialną służbę wojskową rotacyjnie uposażenie wypłaca się z dołu.”;

- b) po ust. 1b dodaje się ust. 1c w brzmieniu:

„1c. Dowódca jednostki wojskowej może, na wniosek żołnierza, o którym mowa w ust. 1b, wypłacić za liczkę na poczet przyszłego uposażenia:

- 1) w przypadku odbywania ćwiczeń wojskowych lub pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie, gdy planowany jednorazowy okres tych ćwiczeń lub pełnienia tej służby przekracza pięć dni – do wysokości stanowiącej równowartość kwoty należnej za okres do pięciu dni ćwiczeń lub pełnienia służby;
- 2) w przypadku odbywania przeszkolenia wojskowego lub pełnienia służby przygotowawczej w jej pierwszym miesiącu – w wysokości stanowiącej równowartość kwoty należnej za okres do siedmiu dni przeszkolenia lub pełnienia służby.”;

- 3) w art. 8:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Prawo do uposażenia żołnierzy odbywających przeszkolenie wojskowe lub ćwiczenia wojskowe oraz pełniących służbę przygotowawczą wygasa z dniem zwolnienia z czynnej służby wojskowej.”;
  - b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
„4. Prawo do uposażenia żołnierzy odbywających ćwiczenia wojskowe rotacyjne oraz pełniących terytorialną służbę wojskową rotacyjnie wygasa z ostatnim dniem jednorazowego okresu tych ćwiczeń lub pełnienia tej służby.”;
- 4) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:
„Art. 27a. Uposażenie zasadnicze przysługuje w stawkach miesięcznych lub dziennych, w zależności od rodzaju odbywanej lub pełnionej czynnej służby wojskowej.”;
- 5) w art. 31:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Żołnierzom odbywającym ćwiczenia wojskowe przysługuje za każdy dzień trwania tych ćwiczeń uposażenie zasadnicze według stopnia etatowego zajmowanego stanowiska służbowego.”;
  - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, do czasu wyznaczenia na stanowisko służbowe przysługuje uposażenie zasadnicze według posiadanego stopnia wojskowego.”;
  - c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, wyznaczonym na stanowiska służbowe przewidziane w etatach jako stanowiska dowódcze, dowódca jednostki wojskowej przyznaje dodatek funkcyjny w wysokości do 15% uposażenia zasadniczego przysługującego żołnierzowi.”;
- 6) w art. 31a uchyla się ust. 2;
- 7) po art. 31b dodaje się art. 31c w brzmieniu:
„Art. 31c. 1. Żołnierzom pełniącym terytorialną służbę wojskową rotacyjnie przysługuje za każdy dzień trwania tej służby uposażenie zasadnicze i dodatki w wysokości i na zasadach określonych dla żołnierzy odbywających ćwiczenia wojskowe. Przepisy art. 31–31b stosuje się odpowiednio.
2. Żołnierzom pełniącym terytorialną służbę wojskową przysługuje za każdy miesiąc kalendarzowy pełnienia tej służby dodatek za gotowość bojową, wypłacany w najbliższym miesiącu pełnienia terytorialnej służby wojskowej rotacyjnie łącznie z uposażeniem zasadniczym.
3. Dodatek, o którym mowa w ust. 2, nie przysługuje za miesiąc kalendarzowy, w którym żołnierz nie stawił się do terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie lub nie pełnił jej z przyczyn nieusprawiedliwionych w pełnym wymiarze ustalonego czasu trwania.
4. Wysokość dodatku za gotowość bojową ustala się na poziomie nie niższym niż 10% najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego.”;
- 8) w art. 33:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. W razie śmierci żołnierza, o którym mowa w art. 30, art. 31 i art. 31c ust. 1, koszty pogrzebu są pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.”;
  - b) uchyla się ust. 3,
  - c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
„5. Odprawę, o której mowa w ust. 2, wypłaca się małżonkowi, dzieciom, rodzicom lub rodzeństwu zmarłego żołnierza.”;
- 9) art. 33a otrzymuje brzmienie:
„Art. 33a. Przepisy art. 33 ust. 1, 2, 4 i 5 stosuje się odpowiednio w razie śmierci żołnierza, o którym mowa w art. 30, art. 31 i art. 31c ust. 1, po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w następstwie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą wojskową.”;

10) w art. 34a w ust. 2 wyrazy „art. 43 i art. 45 ust. 1 pkt 2 i ust. 2” zastępuje się wyrazami „art. 34b i art. 43”;

11) po art. 34a dodaje się art. 34b w brzmieniu:

„Art. 34b. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia:

1) stawki uposażenia zasadniczego żołnierzy:

a) odbywających zasadniczą służbę wojskową oraz przeszkolenie wojskowe, w kwocie miesięcznej,

b) odbywających ćwiczenia wojskowe oraz pełniących terytorialną służbę wojskową rotacyjnie, w kwotach dziennych

– uwzględniając różne rodzaje służby wojskowej, a także stopień etatowy zajmowanego stanowiska służbowego lub posiadany stopień wojskowy;

2) wysokość dodatków do uposażenia zasadniczego, uwzględniając takie same rozwiązania dla wszystkich żołnierzy niezależnie od rodzaju odbywanej lub pełnionej czynnej służby wojskowej.”;

12) uchyla się art. 45.

Art. 7. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 191, 298 i 904) w art. 19 po ust. 1b dodaje się ust. 1c i 1d w brzmieniu:

„1c. Ochotnicza straż pożarna może współdziałać z Wojskami Obrony Terytorialnej w zakresie niezbędnym do realizacji ich zadań.

1d. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, może określić, w drodze rozporządzenia, formy współdziałania ochotniczej straży pożarnej z Wojskami Obrony Terytorialnej, sprawy wymagające współdziałania, sposób wymiany informacji dotyczących spraw wymagających współdziałania oraz formy koordynacji wspólnych przedsięwzięć, uwzględniając potrzebę sprawnej realizacji tej współpracy.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 oraz z 2016 r. poz. 422, 586, 903, 1020 i 1948) po art. 48a dodaje się art. 48b w brzmieniu:

„Art. 48b. 1. Straż Leśna może współpracować z Wojskami Obrony Terytorialnej w zakresie niezbędnym do realizacji ich zadań.

2. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, może określić, w drodze rozporządzenia, formy współdziałania Straży Leśnej z Wojskami Obrony Terytorialnej, sprawy wymagające współdziałania, sposób wymiany informacji dotyczących spraw wymagających współdziałania oraz formy koordynacji wspólnych przedsięwzięć, uwzględniając potrzebę sprawnej realizacji tej współpracy.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 1037) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15c ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Okres pełnienia czynnej służby wojskowej w ramach Narodowych Sił Rezerwowych oraz terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie dolicza się, odpowiednio, na wniosek żołnierza rezerwy lub żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową rotacyjnie uprawnionego do emerytury, do wysługi emerytalnej.

2. Doliczenie, o którym mowa w ust. 1, następuje w ten sposób, że emerytura żołnierza wzrasta o wskaźnik 2,6% dotychczasowej podstawy jej wymiaru za każdy rok pełnienia czynnej służby wojskowej w ramach Narodowych Sił Rezerwowych lub terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie, a jeżeli okres ten był krótszy niż rok, to wskaźnik ten przelicza się proporcjonalnie za każdy dzień tej służby.”;

2) w art. 18g ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Okres pełnienia czynnej służby wojskowej w ramach Narodowych Sił Rezerwowych oraz terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie dolicza się, odpowiednio, na wniosek żołnierza rezerwy lub żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową rotacyjnie uprawnionego do emerytury, do wysługi emerytalnej.

2. Doliczenie, o którym mowa w ust. 1, następuje w ten sposób, że emerytura żołnierza wzrasta o wskaźnik 3% dotychczasowej podstawy jej wymiaru za każdy rok pełnienia czynnej służby wojskowej w ramach Narodowych Sił Rezerwowych lub terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie, a jeżeli okres ten był krótszy niż rok, to wskaźnik ten przelicza się proporcjonalnie za każdy dzień tej służby.”;

3) w art. 40 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Do przychodu, o którym mowa w ust. 1, nie wlicza się uposażeń i innych należności pieniężnych otrzymywanych z tytułu pełnienia niezawodowej służby wojskowej.”.

Art. 10. W ustawie z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 207, 1948 i 2003) w art. 7 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie;”.

Art. 11. W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 189 i 852 oraz z 2014 r. poz. 932) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Obrony Narodowej kieruje działalnością Ministerstwa i Sił Zbrojnych bezpośrednio lub przy pomocy sekretarza stanu lub sekretarza stanu i podsekretarza stanu, Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dyrektora Generalnego, Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, zwanego dalej „Dowódcą Generalnym”, Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych, zwanego dalej „Dowódcą Operacyjnym”, oraz Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej.”;

2) w art. 5 w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej.”;

3) w art. 6 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W czasie pokoju Minister Obrony Narodowej kieruje działalnością rodzajów Sił Zbrojnych przy pomocy Dowódcy Generalnego, Dowódcy Operacyjnego oraz Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej.”.

Art. 12. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137) w art. 115:

1) w § 13 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) osoba pełniąca czynną służbę wojskową, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie;”;

2) § 17 otrzymuje brzmienie:

„§ 17. Żołnierzem jest osoba pełniąca czynną służbę wojskową, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie.”.

Art. 13. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749 i 1948) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 124 otrzymuje brzmienie:

„Art. 124. Termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, w polskim urzędzie konsularnym lub złożone przez żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, w dowództwie jednostki wojskowej albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji odpowiedniego zakładu, a przez członka załogi polskiego statku morskiego – kapitanowi statku.”;

2) w art. 134 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pisma adresowane do żołnierzy, z wyjątkiem żołnierzy pełniących terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, oraz funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Celnej i Służby Więziennej można doręczyć adresatom za pośrednictwem ich przełożonych, przy czym wezwania przeznaczone dla żołnierzy pełniących zasadniczą służbę wojskową przesyła się do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę, w celu doręczenia i zarządzenia stawienia się stosownie do wezwania.”;

3) w art. 247 § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Zarządzenia, o których mowa w § 1, wykonuje Policja lub inne organy, o których mowa w art. 312, w zakresie swych właściwości, jeżeli ustawa uprawnia je do zatrzymywania osoby. Zarządzenia dotyczące zatrzymania i przymusowego doprowadzenia żołnierza w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, w sprawach niezwiązanych z wykonywaniem obowiązków służbowych, wykonują właściwe organy wojskowe.”;

4) w art. 275 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Tytułem środka zapobiegawczego można oddać oskarżonego pod dozór Policji, a oskarżonego żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie – pod dozór przełożonego wojskowego.”;

5) w art. 288 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, obowiązkowi określonym w art. 285 § 1 i art. 287 sąd lub prokurator występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której ten żołnierz pełni służbę, o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.”;

- 6) w art. 400 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis § 1 stosuje się również w sprawach o wykroczenia popełnione przez żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie.”;

- 7) w art. 647 w § 1 w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, o przestępstwa:”.

Art. 14. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. poz. 557, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio również do Żandarmerii Wojskowej oraz dowódcy wojskowego, jeżeli skazany jest żołnierzem, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie.”;

- 2) art. 157 i art. 158 otrzymują brzmienie:

„Art. 157. Odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, sąd może odwołać również na wniosek właściwego dowódcy.

Art. 158. Wniosek o zwolnienie od wykonania kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 336 § 3 i 4 Kodeksu karnego, wobec żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, może złożyć również dowódca jednostki. Termin zawity do złożenia wniosku upływa w dniu ukończenia służby przez żołnierza.”;

- 3) w art. 216a § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do tymczasowo aresztowanego żołnierza służby czynnej, z wyjątkiem żołnierza terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie. W czasie czynności procesowych występuje on w umundurowaniu, z oznakami posiadanych stopni wojskowych, a jeżeli nie posiada właściwego umundurowania, korzysta z innej własnej odzieży, bielizny i obuwia.”;

- 4) po art. 224 dodaje się art. 224a w brzmieniu:

„Art. 224a. Przepisów części wojskowej nie stosuje się do żołnierzy terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie.”.

Art. 15. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.³⁾) w art. 18 w ust. 4 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) żołnierzy niezawodowych pełniących czynną służbę wojskową, z wyjątkiem żołnierzy pełniących służbę kandydacką oraz żołnierzy pełniących terytorialną służbę wojskową, stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 9 i 10, a w przypadku żołnierzy niezawodowych pełniących służbę w ramach Narodowych Sił Rezerwowych lub pełniących terytorialną służbę wojskową rotacyjnie – kwota uposażenia z tytułu tej służby.”.

Art. 16. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2016 r. poz. 2137) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 53 § 36 otrzymuje brzmienie:

„§ 36. Żołnierz jest to osoba, która pełni czynną służbę wojskową, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie; przepisy Kodeksu karnego skarbowego dotyczące żołnierzy stosuje się odpowiednio także do żołnierzy sił zbrojnych państw obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków ich personelu cywilnego, jeżeli ich przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe pozostają w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.”;

- 2) w art. 125 w § 1 wyrazy „art. 334 § 5” zastępuje się wyrazami „art. 334 § 3”.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. poz. 1083, z 1999 r. poz. 931, z 2000 r. poz. 701 i 1268, z 2001 r. poz. 1071 i 1194, z 2002 r. poz. 676 i 1679, z 2003 r. poz. 1061, 1380 i 1750, z 2004 r. poz. 889, 2135, 2405, 2426 i 2703, z 2005 r. poz. 1363 i 1479, z 2006 r. poz. 708 i 1648, z 2007 r. poz. 849, z 2008 r. poz. 620 i 1344, z 2009 r. poz. 39, 119, 504, 817, 911, 963, 1475, 1540 i 1589, z 2010 r. poz. 191, 227, 842 i 1228, z 2011 r. poz. 201, 202, 654, 734, 1092, 1280 i 1431, z 2012 r. poz. 908, z 2013 r. poz. 628 i 1247, z 2014 r. poz. 287, 619 i 1707, z 2015 r. poz. 21, 396, 431, 541, 1269 i 1573 oraz z 2016 r. poz. 428, 437 i 1948.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1247, 1579, 1807, 1810, 1921 i 1948.

Art. 17. W ustawie z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium (Dz. U. z 2016 r. poz. 1108) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Minister Obrony Narodowej może upoważnić w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, Dowódcę Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcę Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcę Wojsk Obrony Terytorialnej oraz Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych do wyrażania zgody w sytuacji:

- 1) klęski żywiołowej i likwidacji jej skutków,
- 2) katastrofy lądowej, morskiej lub lotniczej,
- 3) konieczności udzielenia pomocy humanitarnej,
- 4) realizacji ćwiczenia wojskowego wynikającego z planu zatwierdzonego przez Ministra Obrony Narodowej

– jeżeli wojska obce są odpowiednikiem wojsk podległych odpowiednio Dowódcy Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcy Operacyjnemu Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej lub Szefowi Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, którymi ten dowódca lub szef dowodzi, ich liczebność nie przekracza pięciuset osób, a okres pobytu nie przekracza dwóch miesięcy.”;

2) w art. 4 w ust. 2a wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Minister Obrony Narodowej może upoważnić Dowódcę Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcę Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcę Wojsk Obrony Terytorialnej lub Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych do wyrażania zgody na przemieszczanie się przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 18. W ustawie z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (Dz. U. poz. 967 oraz z 2003 r. poz. 1750) w art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) żołnierzu – należy przez to rozumieć żołnierza w czynnej służbie wojskowej, o którym mowa w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1726 i 2138) i w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1534 i 2138), z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie.”.

Art. 19. W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1727, 1823, 1920, 1923 i 1948) w art. 62:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Straż ochrony kolei jest zobowiązana do współdziałania z Policją, Strażą Graniczną, Żandarmerią Wojskową, organami kontroli skarbowej i Inspekcją Transportu Drogowego oraz może współdziałać z Wojskami Obrony Terytorialnej.”;

2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Minister właściwy do spraw transportu, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, może określić, w drodze rozporządzenia, formy współdziałania straży ochrony kolei z Wojskami Obrony Terytorialnej, sprawy wymagające współdziałania, sposób wymiany informacji dotyczących spraw wymagających współdziałania i sposób koordynacji wspólnych przedsięwzięć, uwzględniając potrzebę sprawnej realizacji tej współpracy.”.

Art. 20. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. z 2014 r. poz. 213 i 1822) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenia odszkodowawcze określone w ustawie przysługują żołnierzowi, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, zwanego dalej „wypadkiem”, albo wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej, zwanej dalej „chorobą”, jak również żołnierzowi, który poniósł szkodę majątkową wskutek wypadku, a także rodzinie żołnierza, który zmarł wskutek wypadku lub choroby.”;

2) w art. 22 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej, dowódca (szef) jednostki organizacyjnej bezpośrednio podporządkowanej Ministrowi Obrony Narodowej lub nadzorowanej przez Ministra Obrony Narodowej albo ich zastępcy – decyduje, o której mowa w ust. 1, wydaje Minister Obrony Narodowej.”.

Art. 21. W ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1726) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
  - „3) w korpusach podoficerów zawodowych i szeregowych zawodowych – Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej, Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej i Dowódca Garnizonu Warszawa, w podległych jednostkach wojskowych;”;
- 2) w art. 27 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:
  - „4. Żołnierzom zawodowym można nadać tytuł żołnierza zawodowego inny niż stopień wojskowy.
  5. Minister Obrony Narodowej może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić tytuły żołnierza zawodowego inne niż stopnie wojskowe, biorąc pod uwagę kwalifikacje uzyskane w odpowiednich formach kształcenia.”;
- 3) art. 43 otrzymuje brzmienie:
  - „Art. 43. 1. Wyznaczenie na stanowiska służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych i Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej następuje z uwzględnieniem odrębnych przepisów.
  2. Kadencja na stanowiskach służbowych Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych i Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej wynosi trzy lata, z możliwością wyznaczenia na ponowną kadencję, z zastrzeżeniem ust. 3.
  3. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych i Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej może być zwolniony z zajmowanego stanowiska przed upływem kadencji przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej lub na jego wniosek, jeżeli przemawiają za tym uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych.”;
- 4) w art. 44 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
  - „2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej, Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej i szef jednostki organizacyjnej właściwej do spraw uzbrojenia podległej Ministrowi Obrony Narodowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 3 i 4;”;
- 5) w art. 67:
  - a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a–4f w brzmieniu:
    - „4a. Żołnierzom zawodowym wyznaczonym lub skierowanym do pełnienia służby wojskowej poza granicami państwa wykonuje się jeden raz w czasie zawodowej służby wojskowej badanie polegające na pobraniu materiału genetycznego, realizowane przez podmioty lecznicze, dla których podmiotem tworzącym jest Minister Obrony Narodowej.
    - 4b. Pobrany materiał genetyczny jest przechowywany w podmiocie leczniczym, o którym mowa w ust. 4a, w pracowni właściwej do wykonania badania cytogenetycznego.
    - 4c. Pobrany materiał genetyczny jest przechowywany przez okres pełnienia zawodowej służby wojskowej przez żołnierza, a po odejściu ze służby podlega komisyjnemu zniszczeniu.
    - 4d. Pobrany materiał genetyczny niszczy niezwłocznie komisja powołana przez Ministra Obrony Narodowej. Z czynności komisji sporządza się protokół.
    - 4e. Dokumentacja medyczna dotycząca pobranego materiału genetycznego może być udostępniona przez podmiot leczniczy, o którym mowa w ust. 4a, żołnierzowi zawodowemu, na jego wniosek.
    - 4f. Koszty pobrania oraz przechowywania materiału genetycznego w podmiotach leczniczych, o których mowa w ust. 4a, są finansowane na podstawie umowy zawartej z kierownikiem podmiotu leczniczego.”;
  - b) w ust. 7 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
    - „2a) tryb kierowania żołnierzy zawodowych na badania, o których mowa w ust. 4a, uwzględniając sprawność postępowania;”;
- 6) w art. 90 w ust. 1d wyrazy „o którym mowa w ust. 2 pkt 2” zastępuje się wyrazami „o którym mowa w ust. 1a pkt 2”;

- 7) w art. 111b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Obrony Narodowej, w przypadkach uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych, może określić inny termin zwolnienia z zawodowej służby wojskowej dla żołnierzy zawodowych posiadających stopnie wojskowe generałów (admirałów) wyznaczanych na stanowiska służbowe w organizacji międzynarodowej albo międzynarodowej strukturze wojskowej albo na stanowiska służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych lub Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej, którzy mieliby być zwolnieni ze służby na podstawie art. 111 pkt 5, za ich pisemną zgodą.”;

- 8) w art. 134a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku zwolnienia żołnierza ze służby kandydackiej na podstawie art. 134 ust. 1 pkt 4 i 9 zwalnia się go z obowiązku zwrotu kosztów, o których mowa w art. 124 ust. 6, w przypadku powołania do zawodowej służby wojskowej lub pełnienia czynnej służby wojskowej na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych lub Wojsk Obrony Terytorialnej – przez okres dwa razy dłuższy niż okres pełnienia służby kandydackiej, za który nalicza się koszty.”;

- 9) w art. 143 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej, Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szef Służby Wywiadu Wojskowego i Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego pułkownika (komandora) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 4–7.”;

Art. 22. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 71 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego, służby przygotowawczej, służby kandydackiej, kontraktowej zawodowej służby wojskowej, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej, terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie lub służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej, a także służby w charakterze funkcjonariusza, o którym mowa w ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708);”;

- 2) w art. 73 w ust. 6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) powołania i zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego, służby przygotowawczej, służby kandydackiej, kontraktowej zawodowej służby wojskowej, ćwiczeń wojskowych, w tym poszczególnych dni w przypadku ćwiczeń wojskowych rotacyjnych, okresowej służby wojskowej lub służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej, a także stawienia się i zwolnienia z ćwiczeń wojskowych rotacyjnych lub terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie;”.

Art. 23. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, 1807, 1860 i 1948) w art. 66 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) żołnierze odbywający zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe, ćwiczenia wojskowe oraz pełniący terytorialną służbę wojskową, służbę kandydacką, służbę przygotowawczą lub służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny – o ile nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia z innego tytułu;”.

Art. 24. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1318 i 1955) w art. 10:

- 1) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) ze Sztabem Generalnym Wojska Polskiego i innymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Dowódcą Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcą Operacyjnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcą Wojsk Obrony Terytorialnej, Szefem Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, dowódcami garnizonów wojskowych i jednostek wojskowych;”;

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 691, 868, 1265, 1579, 1860, 1940, 1948 i 1984.

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia niepodlegającego ogłoszeniu, zakres i tryb współdziałania SKW i SWW ze Sztabem Generalnym Wojska Polskiego i innymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Dowódcą Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcą Operacyjnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcą Wojsk Obrony Terytorialnej, Szefem Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, dowódcami garnizonów wojskowych i jednostek wojskowych.”.

Art. 25. W ustawie z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 772) w art. 84 w ust. 6 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) Wojsk Obrony Terytorialnej – prowadzi i przechowuje się w sposób określony w pkt 1 w jednostce wojskowej, w której żołnierz pełni terytorialną służbę wojskową;”.

Art. 26. Obywatele polscy, którzy do dnia 31 grudnia 2016 r. ukończyli pięćdziesiąt lat życia:

- 1) a posiadający stopień podoficerski lub oficerski – sześćdziesiąt lat życia, nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej;
- 2) nie podlegają obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej.

Art. 27. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 14 ust. 6, art. 30a ust. 4, art. 59a ust. 7 i art. 134a ust. 12 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 14 ust. 6, art. 30a ust. 4, art. 59a ust. 7 i art. 134a ust. 12 ustawy zmienianej w art. 1,
- 2) art. 67 ust. 4 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 67 ust. 4 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 3) art. 45 ustawy zmienianej w art. 6 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 34b ustawy zmienianej w art. 6, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 4) art. 67 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 21 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 67 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 21, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 5) art. 10 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 24 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 24, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą

– nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 28. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*